

kun faa, der ikke ønsker en Ændring i det nuværende Tilsyn. Det har været tilfredsstillende en Gang — og saa har det været saa rart billigt. Den stærkeste Grund til at holde fast ved det har vistnok været den, at mange var bange for at løse Baandet mellem Kirken og Skolen, da Følgen deraf maaske kunde blive, at Religionsundervisningen saa gled ud af Skolen. Men det mener jeg slet ikke behøver at være Tilfældet, og vil man spørge baade Forældre og de allerfleste Lærere paa Landet, om de ønsker Religionsundervisningen bibeholdt, vil det overvejende Antal af dem sikkert sige: Ja, det ønsker vi. Men Religionsundervisningen i Skolen kan godt beholdes, fordi det gejstlige Tilsyn falder bort, og jeg vil meget indtrængende henstille til den Kommission, som nu kommer til at tage dette Spørgsmaal under Overvejelse, at finde en Udvej; thi ellers kan det gerne gaa saadan, at Spørgsmaalet bliver løst alligevel, men løst paa en efter mit Skøn utilfredsstillende Maade, idet Religionsundervisningen derigennem glider bort, og det vilde være til stor Skade for Skolen, saa vidt jeg kan se.

I denne Forbindelse vil jeg have Lov til at nævne en anden Ting, nemlig at ogsaa Landsbylærernes Stilling som Kirkesangere m. v. maa blive taget op til Overvejelse, og jeg vilde ønske, at der kunde findes en brugelig Form for Overgangen til, at Kirkesangertjenesten gled ind under Menighedens egen Ledelse og Afgørelse, fremfor som det er nu, at Læreren skal være tvunget til at varetage den Gerning ved Siden af sin Skolegerning. Jeg tror sikkert, at de fleste Lærere alligevel beholder den Gerning, om end Forholdet mellem Skolen og Kirken netop faar nogle Vanskeligheder ved, at Læreren og Præsten skal arbejde sammen, hvad enten de kan det eller ej.

Om Tilsynsspørgsmaalet i det hele vil jeg sige, at man bør vogte sig vel for at tage Befolkningens egen Tilsynsret bort og lægge den i Hænderne paa en Række Skoleinspektører. Vil man Folkeskolens Vel, tror jeg ikke, man bør stille det pædagogiske Tilsyn paa anden Fod end som raadgivende og vejledende for det lokale Tilsyn, saaledes at det kan arbejde i bedste Kontakt med dette. Jeg føler mig i den Henseende i nøjeste Forstaaelse med Lærerne paa Landet. Jeg hævder imidlertid, at Lærerne nok ønsker at komme bort fra det nuværende Tilsyn, men ikke under alle Forhold. Det kommer meget

an paa, hvad man vil sætte i Stedet. Bliver Følgen, at der ansættes en Række tilsynsførende Skoleinspektører, der, som det ærede 2det Medlem for Hovedstaden (K. M. Klausen) ved en given Lejlighed udtrykte sig, med Magt og Myndighed skal føre det egentlige Tilsyn med Skolen, vil de fleste Landsbylærere være meget betænkelige. Kravet om Skoleinspektører stammer for Resten for en væsentlig Del fra Lærerne i Byerne. Jeg ved ikke, om Forholdet i Byerne mellem Inspektørerne og Lærerne har været saadant — paa sine Steder i alt Fald har det fremkaldt ikke saa faa Rivninger —, at vi skulde ønske at faa et lignende Forhold paa Landet. Men lad os ogsaa sige, at det virker godt, hvor bliver saa Forældrenes Ret af? Jeg kan ikke se rettere end, at bliver det — saaledes som det ærede 2det Medlem for Hovedstaden udtalte — en Mand, der kan komme med Magt og Myndighed, kommer Forældrenes Ret som tilsynsførende faktisk til at sidde i Inspektørens Lomme, og det tror jeg vil være til megen Skade. Inspektørerne vil, frygter jeg, kvæle det, som efter mit Skøn er det væsentligste i al Skolegerning: det personlige Præg, som den enkelte Lærer kan paatrykke Skolen. Jeg kender et Eksempel, hvor ikke en nuværende, men en af de tidligere Faginpektører for nogle Aar siden ønskede at faa en af vore allerdygtigste Lærere fjernet, fordi han ikke underviste netop efter den Plan og Metode, der efter Inspektørens Mening var den eneste rette. Det er muligt, at Inspektørens Metode var den eneste rette eller i alle Tilfælde den bedste, der kunde opdrives, men det kan ikke nytte noget at tillave en Metode, give Lærerne den og sige: Enten I ser saadan eller saadan paa det, skal I indrette jeres Undervisning efter denne bestemte Metode. Det vil kvæle alt Liv i Skolen, og Skolen vil komme til at lide derunder. Derfor er jeg bange for den Ændring, man vil gøre i Skoletilsynet ved at indføre en Inspektørinstitution, jeg frygter, at denne vil uniformere vort Skolevæsen, og derfor bør Kommissionen, som skal have denne Sag til Behandling, tage med megen Varsomhed netop paa dette Spørgsmaal. Jo mere Tilsynet lægges i Befolkningens egen Haand, hvad enten det bliver gennem en Skolekommission, eller man vil vende tilbage til det noget upopulære Skolenævn, der var fremme i det forrige Tilsynsfor-slag, des mere tror jeg ogsaa, man vil aabne Vejen mellem Hjem og Skole.

Endnu et Punkt vil jeg henlede Op-